

Locuinta Redactorului

si

Cancelaria Redactiunii

si in

Strat'a tragatorului [L5-
vésutoza], Nr. 5.

Scrisorile necitite nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dintii regulari ai „Federatiunii”.
Articlii trimisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romania:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taxa tim-
brale pentru fiecare-care publica-
tiune separatu. In loculu deschisu
20 cr. de linia.
Unu exemplariu costa 10 cr.

De pre campulu resbelului.

Asta di, dupa ce armata franceza de la Loir'a a datu, in directiune vestica si ostica de la Orléans, atâtea probe energice despre existinta sa, recunosc si iusi-si prusii, că deciderea definitiva la fluviulu Loir'a e inca forte departe. Ambele parti belligerante facu incordari desperate, pentru ca pre diu'a decizitoria se-si pota asigura una putere catu mai prevalenta. D'in Germania se tramitu in continuu pre campulu resbelului trupe noue de Landwehr, era catu despre Francia, organizarea poteriloru armate id dimensiuni gigantice. Dupa catastrofa de la Sedan si dupa caderea Metz-ului, Francia remase, asid d'icundu, fara neci unu militariu, ca-ci trupele imperiali disparura cu totulu de pre teatrulu resbelului, cu tote aceste inse ea nu a desperatu ci, conscia ca se lupra pentru libertatea Europei, pentru drepturile si demnitatea omenimei, amenintate de jugulu despoticu alu germanismului, se innaltia intinerita, creza armate cu sacrificie nedescrictibile, si esecuta in armarea generala cu una energia admirabila. Fabricile d'in Creusot, Rochefort, Toulon, St. Etienne, La Ciotat, Lyon si d'in multe alte locuri producu degia de mai lungu tempu arme noue, era cele vechie le strafirma dupa sistemulu celu mai nouu. Cei 400.000 fetiori organizati degia se lupra cu persistinta mare, si, preste putienu, se voru mai mobilisa ali 400.000—600.000 fetiori, avutii si seracii sacrificia in modu egal denariulu lor pentru binele patriei, era poporulu nu se infiora neci catu e mai putienu de sacrificiele de sange, pre cari le pretinde patri'a lui, inundata de orde si barde uciditorie, cari nu cunoscumanitate, dreptu si dreptate.

Deci, in urm'a acestoru consideratiuni, suntemu in dreptu a crede in invingerea armelor franceze, ce'a ce e sinonima cu invingerea libertatii a supr'a selaviei, a luminei a supr'a intunecului.

Firulu electricu ni aduse, in 13. dec., urmatoreulu telegramu comicu: „Versailles, 12. dec. Regele catra regin'a: Dupa luptele de patru zile de la Beaugency, cari totu de un'a au reesitu in favorulu armelor nostre, inse cu tote aceste nu s'a ocupatu ce-va terenu insemnatu d'in causa poterei prevalente a inamicului, acestu-a s'a retrasu neobservatu spre Tours si Blois, verosimilu in urm'a perderiloru insemnate, pre candu ale nostre sunt numai m'ice; acolo si la Rouen se insinua una mulime de fugari. Gardistii mobili si-arunca cu gramada armele si se ducu a casa, inse cu tote aceste mai sunt inca destui.” — Deci conformu telegramului regescu, rezultatulu invingitorulu de patru zile a fostu. ca armata nemtiesca se afla inca si in d'u'a a patru a totu acolo unde se afla in diu'a prima a invingitorulu (?), de unde urmeza, ca tote scirile nemtiesci, porte ele chiaru si firm'a „regele catra regin'a”, nu sunt neci mai multu neci mai putienu, de catu numai mistificatiuni si nadeveruri grosolane. Ba, d'in telegramulu de mai susu se mai vede si impregiurarea, ca regele prusescu, de-si betranu, totu-si se pricepe la eticheta, ca nu spune femeii sale sciri rele, cari i-aru poté causa amaretiune si descuragiare.

Dupa scirile oficiali d'in Bordeaux date d'in 12. dec., lupt'a d'in 10. dec. a duratu de la 8 ore demaneti'a pana la 5 1/2 ore sera; francesii au facutu 400 prisionieri si au ocupatu satulu Origny. Prisionierii constata, ca perderile nemtilor, suferite in 9. si 10. dec., sunt forte insemnate, inse si ale francesiloru sunt considerabile. Totu d'in Bordeaux se asigura, ca trupele franceze au reocupatu cetatea Vierzon.

D'in Lille se telegrafeza diarielor belgiane, ca Hennecourt, adjutantele generalului Trochu, care a sositu aco'o d'in Parisu prin balonu, constata, ca trupele franceze au reportatu in 30. nov. si 2. dec. doue invingeri mari, cu care ocaziune prusii au pe-dutu aprope la 15.000 fetiori, 6 tunuri si unu numeru mare de prisionieri. Mai departe comunica, ca aprovizionarea Parisului nu lasa nemic'a de doritu, si ca in acesta privintia

nu existe neci una temere. Patriotismulu si contielegerea sunt mai pre susu de tota laud'a. Apera-rea e perfecta si admirabila. Cetatea e scutita de veri-ce atacu. Dlu Hennecourt are misiunea d'a informa armatele d'in ostu, vestu, de la Loir'a si d'in nordu despre noulu planu alu parisianiloru, pentru ca estu-modu se asigure uniformitatea operatiuniloru.

Dupa scirile d'in urma, nu incapa neci una indoiela, ca armata franceza d'in nordulu Franciei, comadata de generalulu Faidherbe, si-a inceputu actiunea. Urmarile perderei, causata armatei acestei a la Amiens de generalulu Manteuffel, sunt delaturate prin energia comandantelui seu, asid incatu poterile armate de la Lille sunt era-si capabile d'a incepe operatiunile ofensive. Diariulu „Indépend. belge” publica, cu privire la operatiunile acestei armate, urmatoriele sciri, date d'in Lille, in 10. dec.: „Armata de nordu a ocupatu asta-di cetatea Ham, cu care ocaziune francesii facura 200 de prisionieri. Trupele franceze reocupa era-si cetatea St. Quentin.” Una a dou'a depesia totu d'in Lille comunica: „Ieri sosira in Albert 800 prusi; dupa ce stricara viaductulu s'au retrasu era si la Amiens. Si, in fine, una a trei-a depesia, data d'in Lille, in 11. dec., spune: In demaneti'a acest'a s'a tinentu una revista mare preste gardele nationali mobilisate. Prusii prinsii in Ham au sositu aici.

Unu telegramu d'in Geneva, datu d'in 13. dec., ni aduse urmatori'a scire importanta si totu-de-una-data imbucuratoria: Generalulu Garibaldi telegrafa ficei sale: Dupa unu atacu sangerosu alu prusiloru contr'a cetatii Autun, care inse fu respinsu de doue-ori, generalulu Cremer atacu pre prusi cu 10.000 garde mobile intre Sabinieu si Chateaufort, si i sfarima. — In Autun se accepta 1000 prisionieri prusi.

Pertratarea processului de presa contr'a „Federat.”

in 29. nov. inaintea cumerei juratiloru, d'in Pest'a.

Discursulu de aperare alu dlui Emericu B Stanescu.

(Fine. *)

Oonorabilu juriu!

In constitutionalismu, regimulu fiindu efuinti'a statulu reprezentativu alu poporului, pre catu poporulu are detorintia a-lu conservu cu tote mediu-locele morali si fizice, pre atata are si dreptulu a-lu controlu.

Acusatulu dara, ca concetatienu, dar' mai alesu ca reprezentantele pressei, in articulu seu incriminatu, areta cu de-a-meruntulu gresielele guvernului actualu, cari, prin introducerea unoru legi asupritorie, au trecut degia in fapte.

Inculpatulu, avendu aceste in vedere, n'a tinsu de felu a agita pre romani in contr'a superioritatei legali, in contr'a patriei si in contr'a natiunei magiare, neci n'a tinsu a abtine pre romani de la implinirea obligatiunii loru militare, ci a tinsu a face atentu pre guvernulu la gresielele sale si la urmarile loru.

Nemicu mai multu, nemicu mai putienu.

Vorb'a dara e, ca articulu incriminatu nu este redactatu in forma de provocare catra natiunea romana, buna ora cum ise pare dlui procuroru, ci este compus in forma de adresa, reclamu, memorandum, seu de admonitiune catra guvernulu tiei.

Acesta distinctiune esentiale, domnii mei, trebuie se o respectati, — ca-ci acest'a judeca asupra naturii causii, acest'a decide a supr'a intentiunii scrietoriului.

Si daca ati facutu acest'a, veti poté pre usioru a reduce la valoarea sa si capitalulu ce si l'a facutu dnulu procuroru generalu d'in tempulu si d'in ocaziunea, in care s'a publicatu articulu subversante.

Da, articulu cestiunatu s'a comunicatu candu erupse batalia borusa-franceza, seu, dupa parerea dnului procu-

roru, candu patri'a nostra nu era, dar' poté fi inca amenintata.

— Pentru ce atunci?

— Pentru-ca ocaziunea era bine venita, a atrage atentia guvernului la nemulmirea generale d'in patria, si in specie la dorile si dorintiele poporului romanu; si pentru-ca tempulu era acomodat a adresa una voce serioasa catra domnia situatiunii interne; spre a repara cele neglese intru restabilirea increderei comuni, — fara care in tempu de nevoia nu existe insufletirea receruta.

Ratiunea politicei inca se bazeza pre sciinta, cum trebuiese a ne servi de impregiurari, de tempu si de ocaziune, spre ameliorarea pusetiunii nostre.

Acesta regula necontestabile o sciu toti politici, toti diplomatii, toti barbatii de stat; prin urmare trebuiese se o scia si domnii nostri de la carma, cari diregu destinele patriei.

Cu dreptu cuventu amu fi acceptatu dara ca, avendu ei in vedere esemplele d'in trecut, si cele ce se presenta de facia la apusu, inisi-si, proprio motu, se fia luatu iniativ'a si, exploatandu gravitatea ocaziunii in favorulu patriei nostre comuni, se-si fia mai intorsu faci'a loru de la cele esterne si la tristele nostre referintie si neajunsuri interne.

Dorere, — in dar' amu acceptatu.

Deci, domniloru, a venitu rondulu pre publicu, ca-ci in constitutionalismu ambii sunt asemene factori.

Intreg'a opusetiune magiara a luat cuventulu: reprezentantii poporului in siedintiele camerei, diurnalistii in organele lor, cei de la sate in conferintie particulare, si, facundu atentu pre guvernulu la importantia faimelor amenintatorie, l'au provocatu francu la regularea referintiloru interne, la revidiunea pactului dualisticu, la introducerea institutiuniloru mai liberali, in consunantia cu dorintiele poporeloru, — ca estu-modu in una stare ore-care mai ameliorata, prin potentiarea interesului comune, se avemu garantiile nostre, ca poporele multumite voru se dee peptu cu neamiculu barbatescu!

Si vedeti, dlui procuroru generale nu ia venitu a minte se incrimineze vocea lor, si se-i acuse, ca voru fi fostu avendu intentiunea culpabile spre a agita natiunea magiara in contr'a regimului, in contr'a existintiei patriei, ce'a ce inse o fece exceptionalminte, facia de acusatulu.

Pre candu si autorulu inculpatu buna ora ca fratii magiari de la opusetiune — a rafuitu numai o detorintia civile, candu s'a adresatu la guvernulu tiei cu articulu seu celu plinu de sinceritate.

Da, domniloru concetatieni, considerandu pusetiunea lui, d'insulu avu detorintie multilaterale a admonia regimulu, se-si indrepte gresielele sale, pana ce nu va fi inca tardu, ca-ci d'insulu este romanu, cive alu acestei patrie, si cu deosebire e publicistu.

Ce'a ce dara nu se imputa unuia, nu pote fi pe-catu neci pentru altulu.

Implinirea detorintiloru civili neci candu n'a involvatu ore-si-care intentiune culpabile, ca-ci aceste sunt incompatibile.

Ci, chiaru d'in contra, rafuirea detorintiloru civili pururi'a da expresiunea cea mai eclatante a unei bunavointie a unei intentiuni nobile, referitoria la — b u n u l u c o m u n e !

Aceste sunt adevururi vechie, cari totu adevururi voru se remana si la casulu acestu conoretu.

Ca-ci resumandu cele d'fse si inca o data analisandu pre scurtu partile esentiale, ce compunu articulu incriminatu, usioru ve veti convinge, ca dlui autoru n'a fostu, n'a potutu fi, condusu de ore-si-care intentiune malitiosa.

A nume:

Tecstulu presenta simplu legile, cari nu multumescu de felu pre poporele d'in Ungaria si cu deosebire pre romani. Asertiunea acest'a nu este numai judecata autorului, va se dica nu e noua, pentru-ca au sustienutu-o si o sustienu multi, toti jurstii opusetiunali, si e deja justificata prin diferitele critice ce au aparutu, si aparu totu mereu. Prin urmare tecstulu nu pote fi compromietoriu.

In forma, articulu incriminatu este redactatu ca adresa, reclamu, memorandum, catra regimu, era ca provocare catra poporulu romanu. La forma acest'a corespunde numai sinceritatea franca si bunavointia, tertium non datur, ca-ci este curiosu a presupune, ca dlui

*) Vedi Nrii 121 si 122 ai „Fed.”

autoru va fi avendu de cugetu a agitá, a revoltá pre regimu in contr'a regimului.

Éra in cátu privesce t e m p u l u s i o c a s i u n e a publicatiunei, inca nu incupe neci o indoiele despre tendintiele ese bune a le scrietoriului, fiindu-cá s'a adresatu guvernului in tempu de pace.

Ei bine, dlu procuroru generale díce, cá pre atunci se ventilau faime amenintatorie; dar' nu afirma neci Dsa, cá acele faime erau serioase si cá realizarea loru inaintá astu-feliu ca, numai decátu, — in câte-va díle, — se lovésca dreptu in patria nostra.

Acele faime inca au potutu fi chiaru atátu de nefundate, ca multe altele, cu cari ne-au saturatu degiá diplomatii.

Vorb'a dara e, cá insu-si dnulu procuroru generale recunosc datarea articolului incusatu in tempu de pace, candu patria nostra inca na erá atacata neci d'intr'o parte, si candu mai remaneá tempu destulu guvernului se umarésca svaturile compatriotiloru sí de buna credintia, si cari si-manifestan voia se puna patria pre petioru de aperature facia de acele faime.

Deci impregiuráre normala nu demonstra nece decátu vr'o intentiune culpabile in articolulu acusat.

Daca, p. e., autorulu ar' fi acceptatu pana ce muscalulu, ori altu cine-va, ar' fi ajunsu in tiera, ca inimicu, si daca dinsulu, servindu-se de una asemene impregiurare abnormala, ar' fi provocatu de-a-dreptulu natiunea romana, d'in motivulu nemultumiriloru sale, la lasitate si la indiferentismu: da, atunci mai avea dnulu procuroru ore care cuventu se suspituneze intentiunea inculpatului, d'in alu séu punctu de vedere.

Autorulu inse n'a comis acestu faptu, prin urmare intentiunea lui d'in articolulu cestiunatu se reduce simplu numai la bunavointia cátra salutea patriei, a libertatei si a poporeloru conlocutorie, cari pretindu egale indreptátre, in intrég'a potere a cuventului.

Dreptu-ce, respingu solemn tute assertiunile invinutorie ale dlui procuroru generale, facute la acést'a debateri facia de partea incusata, si me miru de elu cum de a voit, prin frae si apucature, se identifice regimulu cu natiunea magiara; pre candu, si dupa o sciintia mai elementaria, bine se scie, cá altu-ce e regimulu si alt'a e insa-si natiunea magiara.

Dar' dnulu procuroru, cu sucit'a si resucit'a, a identificate aceste doue concepte, firesce, numai ca se faca vre-unu efectu de preocupatiune; sum inse de convictiunea, cá domni jurati, liberi si independinti pre cum sunt, nu voru reflectá la asié sofisme naive.

Totu estu-modu trebuesce se-mi esplicu si celu-a-laltu pasu curiosu d'in acús'a orale a dlui procuroru unde, ca necompetinte, afirma, cá acusatulu este cu atátu mai culpabile, cu cátu mai toti articuli sí, precum se va vedé de curendu si d'in unu altu articlu, in care provoca pre Romania a se inarmá in contr'a Ostrunguriei, se reducu simplu la intielesulu espresu: „Ceterum Hungaria m d e l e n d a m e s s e c e n s e o.“ Dar' avendu in vedere nemultumirea cea ne mai suportabile a a poporeloru d'in patria acést'a, concéda-mi si dnulu procuroru generale a afirmá, cá a trecutú dejá tempulu, candu se cantá o data: „E x t r a H u n g a r i a m n o n e s t v i t a , s i e s t v i t a , n o n e s t i t a“ . . .

Intrebu: neci acum n'a fostu ore cu cale, neci acum n'a fostu cu scopu, neci acum n'a fostu la tempulu séu, ca cetatienu, reprezentantele pressei, se svatuesca pre cei de la potere, si se céra de la regimu vindecarea reliloru si nedreptátiloru, cari ne amenintia mai vertosu pre noi romanii cu perire morale?! . . .

Ba da, domniloru, a fostu inca de urgentia imperativa.

D'in estu punctu de vedere a purcesu dara autorulu atunci candu, ca amicu bunu, a spus dreptátea in facia, sinceru si la tempulu séu, candu ajutorulu erá inca posibilu.

Ce'a ce dara lu caracteriséza mai pre susu de tote e, cá n'a facutu-o ca neamiculu, care agita de dosu, nemicesce medi-locele de ajutoriu, si la casu de nevoia ride numai in pumni.

Vedeti dara, ca se ve convingeti, cá dinsulu n'a avutu de cugetu a face aruncature natiunei magiare; vedeti, ca se ve convingeti cá, cu anima curata, elu a datu numai unu avutu seriosu guvernului actualu, ca se grigesca de ce face, se nu proceda si mai departe in detrimentulu buneii contielegeri; si vedeti, ca se ve convingeti, cá acést'a adresare a autorului cátra regimu a fostu simplu vocea Cassandreii! . . .

Onorabile jarii!

Dupa ce mi-am facutu observárele mele in modu obiectivu la actulu de acúsatiune alu dlui procuroru, cu indulginti⁴ Dvostra voiú se trecu acum la §-ulu alu 6-le d'in legea pressei, pre care adica se radíma petitulu d'in acúsatiune.

Domniloru, de vomu cercá §-ulu mentionatu dupa alineeale sale, cari lu compunu, usioru ve veti convinge, cá aplicarea acestui §. la articolulu de facia este forte gresita, prin urmare ve veti convinge si despre ace'a, cá acúsatiunea nu posede neci unu temeiu juridicu.

A nume:

in aline'a prima d'in memoratulu §. se díce: „Care

agita in contr'a integritatei teritoriale a tiereloru asiediate sub sant'a corona a Ungariei.“

Se respunde: neci o iota d'in intregulu articlu incriminatu nu se referece la o astu-feliu de agitare.

Presiedintele: Me rogu, am de a face atentu pre dnulu aperaturu cá, precum sum informatu, dnulu procuroru si-bazeza actulu séu de acúsatiune numai pre ultim'a alinea d'in §-ulu 6. Dreptu-ce aperature s'ar' poté restringe numai la numit'a alinea.

Stanescu (continuandu): D'a, de cumu-va actulu de acúsatiune in partea petitoria nu s'ar' basé pre intregulu §. alu 6-le; inse astu-feliu pre mine me regulaza petitulu scriu in actulu de acúsatiune alu dnului procuroru generale, alu carui contienutu aproba punctulu meu de pornire, cá-ci elu suna asié (citece pasagiulu originalu referitoriu la cestiunea subversante d'in petitulu actului de acúsatiune.)

Procurorulu generale: Pote fi gresita, cá-ci eu insu-mi n'am avutu de cugetu a fundá acúsatiunea mea pre intregulu §., ci numai pre ultim'a alinea. Deci, revocu pasulu gresitu, si reducu acúsarea numai la poterea alineei memorate.

Stanescu (continuandu). Ei bine, se cercámu dara intielesulu alineei ultime. Eca ce díce: „Care agita intru stramutarea constitutiunei cu fortia, si spre nesupunere la autoritátele legali, si care provoca si animéza spre comiterea crimeloru“ . . .

S'a negatu dejá in modu categoricu, cá acusatulu ar' fi voit cu articulu séu a agitá la nesupunere. Éra contrariulu nu se pote demonstrá d'in contienutul articlului, neci in generale, neci in speciale. Autorulu n'a dísu, cá nu respecta constitutiunea; autorulu n'a provocatu pre nimene, se prinda arm'a in mana, — cá se pota fi vorba de fortia, — spre oprimearea constitutiunei; autorulu n'a svatuitu pre nimene, se nu se supuna autoritátiloru publice; autorulu n'a provocatu neci n'a animatu in articolulu séu pre cine-va spre comiterea crimeloru . . . de altminteá se ne intielegemu, caroru crime? cá-ci dnulu procuroru insu-si nu mentiunea crime, ci numai unu simplu delictu . . .

Unde este dara fapt'a, ce pretinde macaru si numai acést'a alinea; unde este legatur'a juridica intre acést'a alinea si intre articolulu respectiv? . . .

Nicairi, — pentru-cá articolulu pomenitu nu posede neci obiectulu, neci spiritulu, dar' neci form'a de provocatiune, de agitare culpabile.

Sustienu, cá articolulu partei incusate este simplu unu reclamu, prin carele autorulu a avutu numai scopulu d'a face unu servitiu bunu immediate regimului actualu, si mediate binelui comunu. Si, dupa regulele juridice, daca lipsesce intentiunea culpabile, lipsesce si delictulu.

Dupa tote aceste, fiindu invederatu:

a) cá actulu de acúsatiune nu se mai pote sustiene neci subiective, neci obiective;

b) cá aplicarea alineei ultime a §-ului 6. d'in legea pressei este nemerita: in virtutea acestoru motive necontestabili, facu apelu cátra onoratulu juriu, si me rogu ca, respectandu de o parte libertatea personale a unui concetatienu alu Dvostru, éra de alta parte sant'a dreptate, dupa convictiunea cea mai buna, se binevoiti a absolvi pre dnulu acúsatu de aceste incriminatiuni nelegali.

Dupa replic'a si duplic'a procurorului generalu si a acusatului, presiedintele Sárkány resumá acúsatiunea si aperature, si puse juratiloru urmatoriele intrebári:

1. Caprindese ore séu ba in articolulu incriminatu delictulu provocarei de nesupunere contr'a autoritátiloru?

2. Acusatulu este ore séu ba autorulu articolului incriminatu?

3. Acusatulu este ore culpabilu séu ba in delictulu provocarei de nesupunere contr'a autoritáti?

Dupa una consultare de unu patrariu de ora, presiedintele juratiloru, Dlu Stefanu Górgoy, observandu formalitátele legali, publica urmatoriu verdictu: Juratii au respunsu la intrebarea prima: cu 7 voturi contr'a 5 da; la intrebarea a doua: unanimu da; la intrebarea a trei-a: cu 7 voturi contr'a 5 da.

Deci, acusatulu, Ionu Porutiú, ca redactore respunsabilu alu „Federatiunei“, fu dechiaratu „culpabilu.“

Procurorulu generalu, Bart. Rozgony, ié apoi cuventulu si espune mai multe impregiuráre agravante contr'a lui Ionu Porutiú, a nume cá d'insulu a mai fostu condamnatu una data pentru delictu de pressa si cá Curtea de Cassatiune numai d'in cause de formalitáti a nullificatu sentintia condemnatoria a tribunalului; cá cu tote aceste, Ionu Porutiú nu inceta nece acum d'a scrie si d'a publicá articli provocatori contr'a Ungariei si natiunei magiare, precum se va vedé inca si d'in unu altu processu de pressa intentatu contr'a lui si care se va pertratá cátu mai curendu; dreptu ace'a, se roga ca tribunalulu de pressa se condamne pre acúsatu la inchisore de unu anu si la una multa de 500 fl.

Ionu Porutiú, fiindu intrebatu, de are d'a reflectá ce-va procurorului generalu in privint'a greutáti pedepsei, respunse, cá n'are d'a díce nimicu.

Aperaturulu, Dlu Em. B. Stanescu, roga inse pre tribunalulu de pressa ca, mai alesu d'in caus'a june-

tiei acusatului, se reduca pedeps'a la cea mai mica mesura.

Tribunalulu se retrage pentru a deliberá, si, dupa câte-va mominte, revine si enuncia urmatori'a sentintia: Ionu Porutiú, redactorele „Federatiunei“, este condamnatu la inchisore de diece lune, la solvirea unei mulcte de 500 fl., la solvirea speseloru processuali in suma de 48 fl. 62 cr. si la solvirea speseloru de intertentiune in inchisore.

Condamnatulu insinuá recursu de nullitate contr'a acestei sentintie, fiindu lasatu liberu, pana la decisiunea Curtei de Cassatiune, pre garanti'a Domniloru Em. B. Stanescu, deputatu dietale, si Iosifu Vulcanu, redactorele diariului „Familia“

Camer'a reprezentantiloru Ungariei.

Siedinti'a de la 12. dec.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a de asta di a camerei reprezentantiloru la 10 ore. Pre bancele ministeriali: Iosifu Szláv.

Dupa verificarea procesulu verbalu alu siedintiei trecute, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se transmit comisiunei petitoriaré,

Iulu Bénédek adreseza ministrului de cultu si instructiune urmatori'a interpelatiune: Are dlu ministru cunoscintia, cá fundatiunea facuta de regina Maria-Teresia pentru sustinerea scolei opidane romano-catolice d'in Fagarasiu stá sub jurisdicțiunea comandai militare d'in Sabinu, si cá acést'a autoritate militaria a anulatu conclusulu adusu mai de una-di de susu numit'a comunitate besericesca cu privire la limb'a de instructiune in acést'a scoala, si, eschidindu limb'a oficiala a statului, in loculu ei a intruduc: limb'a germana ca limba exclusiva de instructiune? Daca are cunoscintia despre acést'a, aplecatu e guvernulu a dispune, ca se se conserve dreptulu neconditionatu de supraveghiare si dispunere alu numitei comunitáti besericesca a supra scolei sale facia de comand'a militaria, si ca pre venitoriu acést'a autoritate militaria se nu mai eserceze neci una influintia a supra unui institutu ce se sustiene d'in vre-unu fondu civilu? — Interpelatiunea se va comunicá ministrului concerninte.

Ministrulu comericiului, Iosifu Szláv, pune pre biuroulu camerei conventiunea de statu, inchiaia cu privire la impreunarea Boemie cu Sassoni'a prin una cale ferata, carea, de-si se referece numai la Boemia, ca conventiune internatiunala inse trebe se se pertrateze de ambe legislativele monarcei in modu constitutiunala. — Se va tipári si distribui.

Dupa ace'a camer'a trece la ordinea dílei, si se citeacu a trei-a ora proiectele de legi: despre contributiunea de consumatiune a zacharului, vinului si carnei, despre timbru, tace si competintie, despre incassarea contributiunei, manu-tienerea tribunaleloru financiarie si despre scutirea de la timbru si competintie a documintelor relative la impartirea proprietátiloru comuna-familiare d'in Croatia si Slavonia. — Majoritatea camerei adopta definitivu aceste proiecte de legi, cari apoi se tramitu camerei magnatiloru.

Siedinti'a se inchiaia la 11 ore a. m.

Siedinti'a de la 13. dec.

Presiedintele Somssich deschide siedinti'a de asta di la 1 ora d. m. D'in partea guvernului n'a fostu neci unu ministru de facia.

Se verifica procesulu verbalu alu siedintiei de ieri. Dupa ace'a, presiedintele anuncia mai multe petitiuni, cari se transmit comisiunei petitoriaré.

Raportorulu comisiunei economice, Paulu Ferey, presinta bugetulu camerei pentru luna lui decemvre. — Se va tipári si pune la ordinea dílei.

Paulu Királyi pune pre biuroulu camerei raportulu comisiunei centrale despre proiectulu de lege relativu la organizarea comunelor. — Raportulu se va tipári si distribui intre deputati.

Bar. Ludovicu Simonyi presinta votulu separatu, facutu de minoritatea comisiunei centrale la proiectulu de lege despre organizarea comunelor. — Se va tipári si impartí.

Siedinti'a se inchiaia la 1¹/₂ ora d. m.

Onor. Redactiuni a „Federatiunei“ in Pest'a.

Onor. Redactiune!

La articolulu d'in comitatulu Dobácei, comunicatu in nr 111 alu „Federatiunei“ d'in 11. novembre st. n., subsemnatu de Z., cu privire la intrebarea adresata mie, voiescu a dechiará, cá mi-voiu tiené de detorintia a urdi procesu disciplinariu in contr'a solgabiraelor d'in cercurile Buz'a si Secu, acúsati in articolulu numitu, daca scrietoriulu acelu-a mi-va dá date sigure si speciale*, —

* Invitámu pre Dlu corespondinte Z., ca se nu intardé a subministrá Dlu comite supremu Bar. Daniele Bánffy tote datele sale, prin cari crede a poté dovedi abuserile, cu cari acúsá pre subprefectii (solgabireii) d'in Buz'a si Secu. Red.

de af respectivii solgabirei, la provocarea mea relativa la acestu obiectu, relatiuneza, ca acusatiauna radicata a sup'ra loru e nefundata.

Gher'la, in 10. decembre 1870.

B. Bánffy Dániel, m. p.
comite supremu.

Ardusat, 9. dec. 1870.

Domnule Redactoru!

In nr. 119-451. alu „Federatiunei“, intre V a r i e t a t i se cuprinde si „numerulu Romanilor“ d'in Transilvania, Banatu si Ungaria, dupa catagrafia d'in 1857, si, in specie, in Satu-Mare se punu numai 65,008 romani; acést'a inse este o eroare; pote ca cu 5 decenie inainte de acést'a, adeca pre la 1810-20, au potutu se fia atáta-i, dar' acum'a, dupa catagrafia d'in anulu acestu-a, sunt romani in Satu-Mare: 101,182.*)

Primiri, etc.

Simeonu Stanu.

Romani'a.

Adunarea Deputatiloru.

(Fine.)**)

D. N. F l e v a, prefera moneta cu armele tieri de cátu cea cu una efigia ore-care, ce a datu ocaziune Turciei se intrevina (aplause).

Nu vede alte sentiminte in deputati, de cátu cele pre cari ei le esprimu prin votulu lor, prin votulu majoritatii, si d. Cogalnicenu n'are dreptate se mai vina acum se interpreteze, care erau sentimintele camerei, care a votatu legea monetei, ca membrii ei doriáu se se puna efigia.

Ce insemna acum depesi'a citita de d. ministru? Nimicu! Se dice in ea, ca in curundu se spera, ca conflictulu se se aplaneze: acést'a nu insemneza nimicu pozitivu si guvernulu n'a ajunsu la nici unu resultatu bunu.

D. Ministru de finantie dice, ca n'a avutu creditu. Dar' unu inceputu de batera monetei s'a facutu degiá si, prin urmare, a fostu unu creditu cu care s'a executatu acést'a lucrare.

Dar', dloru ministri, fiindu ca gasiti credite pentru lucrari particulare, neprevedute de lege, poteati gasi unu creditu suplimentariu séu extraordinariu si pentru batera monetei.

De sicuru ca d. Iepurénu n'are dreptate, ca nu era nici unu profitu d'in acést'a moneta; ea totu adncea unu profitu si, daca nu unu profitu materiale, celu putienu pre acel'a, ca Romaniaa avea ura moneta nationale, autonoma.

S'a negociatu cu Port'a ca se se calce legea, ca se se aprobe de dina punerea efigiei Domnului in locul armelor tieri.

Domnitorulu e inviolabile si respectatu, inse in limitele legi si ale constitutiunii (aplause).

D. ministru de finantie se scola cu violintia si dice ca roga pre presiedinte a nu mai permite, ca deputatii se mai puna in jocu person'a Domnitorului. De totu ce s'a facutu sunt dloru responsabili: nici-una-data nu voru permite, ca Domnitorulu se fia pusu in jocu in adunare.

Cátu despre imputarea dlui Fleva, pote afirmá ca a fostu nici unu ministeriu, care se useze mai in limitele legi de credite.

Presiedintele explica, ca biuroulu si-va face detori'a a nu permite, ca discasiunea se esa d'in limitele regulamentului.

D. A. G h e o r g h i u, do'si era decisu a nu lua cuventulu, inse cestiunea a luat una facia de natura a díl pre ori-ce deputatu se-si dea parerea in acést'a importanta impregiurare.

Lasa la una parte cele díse de d. ministru C. Gratiesteanu, care si-a uitatu rolulu de ministru, si a venit apere pre Domnitoru. Procesele verbale sunt de facia, se constata, ca nici unu deputatu, prin nici unu cuventu, n'a venit sa atace pre Domnitoriu séu se faca discasiune macaru la person'a sa.

Toti ministrii n'au curagiulu faptelor lor si se punu sub scutul tronului N'avemu nevoia, dloru ministri, de amenintiari, ca tronulu e pus in cestiune, ca se ataca person'a Domnitorului, etc. Aceste amenintiari nu ne speria.

Cestiunea nu e d'a pune pre moneta efigia, d'a manifestá astu-felu independintia tieri: aceste cestiuni sunt de se spre a ne amagi, si a nu vedé calcarea de lege, comisa de guvernulu la batera monetei.

E una calcare de lege: cine a facutu-o? Cine e responsabilu? Acestu-a e terenulu pre care trebuie pusa discasiunea, pentru ca, de vomu lasá ca ministrii se calce legea, e de prisosu acést'a pompa de constitutiuna-

*) Publicandu datele d'in cestiune in nr. 119. alu „Fed.“, amu dísu, ca nu garantámu despre esactitatea lor; primimu dara cu placere acést'a rectificare. Red.

**) Vedi Nr. trecutulu alu „Fed.“

lismu, si atunci se lasámu mai bine pre guvernulu se face ce vré.

Legea bateri monetei a fostu violata in modu flagrantu.

Cine sunt culpabili? Responsulu e facile: ministrii actuali!

Nu se schimba unu guvernulu fára a lua respunderea acteloru celui precedentu (intrerumperi), intru cátu elu nu vine prin fapte ulterioare a deferi respunderea.

Indata ce acestu guvernulu de adi n'a semnalatu camerei calcarea de lege, facuta de predecesorii síi, si elu a calcatu legea si a luat respunderea calcării anteriorie a legi.

Dar' se vedemu, daca tote acestea pot constitui unu bilu de indemnitate.

Nu va relevá cele díse de d. Dem. Ghica, care, ca barbatu de statu (risete), a protestatu contr'a insinuárilor aduse dsale: va vorbi numai despre cele díse de d. M. Cogalnicénu, adeca despre i n d e p e n d i n t i a !

Dar' era nevoia ca se calcámu legea spre a ajunge aci; ca se calcámu legea spre a dá pretestu portei se se amestece, cum a dísu d. Fleva, in afacerile nostre interioare?

Se dice, ca efigia pre moneta este, dupa toti scriitorii, unu semnu de suveranitate.

Nu e asié: suveranitatea unei natii se afirma prin alte fapte, si nu numai prin efigia Domnului.

Efigia avea importantia ei in tempii feudali, candu principii feudali credeau ca e destulu a-si pune efigia, portretulu lor pre una bucata de metalu, de pele, de curea séu de hartia, spre a ave valere in piatia.

Daca acum gasimu si la popore de adi, la popore moderne, efigia pre moneta lor, este ca una traditiune, dar' nu e nevoia, nu e indispensabile ca moneta se fia cu efigia, pentru ca tier'a se fia independinte.

Sunt una multime de state cari au moneta cu armele tieri, si ale caroru monete sunt nu numai respectate, dar' au mare valere, si asiú vré se fia si moneta nostra respectata ca a acelor tieri (aplause).

D. N e g r u t i. Rusia!...

D. G h e o r g h i u. Guvernulu Rusiei nu forméza subjectulu discasiunii de facia!

Daca d. Negrutu crede, ca guvernulu d'in Rusia e idealulu dsale, mérga acolo...

Sunt una multime de Republice apoi, de prin America si alte tieri (intrerumperi), cari au pre moneta armele tieri. Nu intrerumpeti, dice d. Gheorghiu, ca-ci nu Republic'a, ci altu ce-va este ce me inspira. Se nu facemu atáta parada de monarchia si atátea insinuári. Candu voiu ave convinctiunea, ca intr'adeveru e buna Republic'a pentru tier'a mea, voiu ave curagiulu se o si sustienu.

Suveranitatea unui statu resulta d'in convingerea sa insu-si: elementele de incredere ale tieri sunt bas'a suveranitatii.

Principiulu nationalitatii esiste in legea pre care ati violatu-o. Si acum ce faceti? Veniti, cu unu devotamentu escosivu, se ascundeti violarea patenta a legi calcate de dvostra, si se dícteti ca de mai inainte se proiectase punerea efigiei pre moneta.

Si care va fi resultatu discasiunii?

Daca voiti ca legile se se respecte, nu lasati ca calcarea loru se nu fia pedepsita. Dupa ce unu ministriu a calcatu tote drepturile, a facutu tote violintiele, elu se intielege cu alti cáti-va, ca se formeze unu nouu ministeriu si-i díce: vino tu, ca-ci eu sum imposibile!... Totulu se uita apoi, si violárele de lege si-producu efectulu!... (aplause).

D. G h e o r g h i u conchide dar', ca cele spuse de guvernulu nu potu fi suficiente spre a face pre camera se deé ministriloru unu bilu de incredere in acést'a privintia.

D. I e p u r é n u, primu-ministru responde ca, in privintia ultimeloru vorbe ale d-lui Gheorghiu, ca e una intielegere, una afacere de familia venirea la putere a diferiteloru ministrie, remediulu este ca atunci, candu se restorna unu ministeriu, se se indice si mediele de reparare a eroriloru.

D. Cogalnicéanu si Dem. Ghica au facutu istoriculu cestiunei, care se desbate asta-di. Sub d. I. Bratianu s'a facutu una lege care prevedea armele tieri pre moneta. Dar' altele erau aspiratiunile d'atunci ale spiritului partitei de la putere si, de nu s'a pus efigia Domnitorului, caus'a a fostu pentru a se inlaturá dificultatile diplomatice, ér' guvernulu a luat atunci ingagiamentulu a face se se puna efigia pre moneta.

D. N. V o i n o v u, luandu cuventulu, aréta ca, daca guvernulu ar' ave obiceiurile altoru guverne constitutiunale, s'aru fi potolitu incidentulu. In alte tieri, candu se deschide camer'a, s'aduce una espunere de faptele facute si mai alesu actele diplomatice, urmate de guvernulu, se depunu pre biuroulu reprezentatiunii nationale.

Nu s'a facutu asié, si d. Iepurénu amenintia si díce ca ne amu grabitu si ca vomu dá unu votu in contr'a suveranitatii nationale, daca ne vomu pronuncia desfavorabilu pentru guvernulu. Ne amu deprinsu inse a totu audí dicundu-se: nu atingeti asemenea cestiuni, nu atingeti asemenea lucruri!... Si sub d. I. Bratianu, dice d. Voi-

novu, noi nu poteamu vorbi fára calificári de antidinastici: si atunci d. Dem. Ghica si Ionu Brateanu se sfadeau intre dloru, dicundu unulu ca a descoperitu comploturile facute de celu altu si vice-versa, si noi stámu cu manele in sinu si ne uitámu.

D. Dem. G h i c a. Spuneti, candu?

D. V o i n o v u. Candu ati disolvatu camer'a la venirea d-vostre la putere. In discasiunile ultimeloru siedintie!... Ve declarámu ca nu suntemu Republicani: daca amu fi, amu ave curagiulu ca se sustienemu acést'a opiniune a nostra... D. Boiereacu pretinde ca a cititu toti autorii cei mari si cari sustienu, cum ca punerea efigiei Domnului tieri pre moneta, insemneza deplin'a suveranitate si independintia a acelei tieri. Dar' d-vostre, cari ati cititu toti autorii, de ce n'ati gasitu unu momentu pentru ca se v'aruncati ochii si pre lege, pentru ca se cititi si legea, care díce curatu ca voru fi pre moneta „valorea si armele tieri“?... Articululu d'in constitutiune díce, la §. despre domnu:

„Elu are dreptulu d'a bate moneta conformu unei legi speciale.“ Lege speciale s'a facutu, conformu constitutiunii. De ce ore n'ati venit atunci in camera se espicati, ca efigia e suveranitatea nationale si legea se se faca astu-felu, ér' nu acum se faceti moneta dupa placu?

Dar' nu numai ca ati batutu moneta contrariu cu legea, dar' ati mai violatu legea prin acést'a, ca s'a pus cuvintele: „Domnulu Romanilor.“ Nu e acést'a titlulu constitutiunale alu D-lui. D-vostre l'ati modificatu dupa dorintiele strainiloru!... Daca interpelarea dícteti ca nu va ave resultatu, noi credemu ca va ave: acel'a d'a aduná unu materialu si, — daca d-nii ministri nu ne voru apucá mai d'in ainte, daca nu ne voru tramite a casa, — se li se de apoi unu votu de incredere séu de ne-incredere. Cestiunea e puru constitutiunale.

Ve dá ore dreptulu amorulu d-vostre d'a radica tier'a la regatu; ve dá dreptulu d'a calca legea fia chiaru in folosulu si cu onorea tieri?

Daca ati ea se calca cu onorea tieri, mane se va calca cu desonorea ei!... Legea moneta dar' e calcata si n'aveti nici unu cuventu a ve escusa.

D. G. G o l e s c u. Insiste lungu a sup'ra valorii intrinsece a monetei si a sup'ra facerei monetei astu-felu, ca ea se nu se conteste, adaugundu, ca tote guvernele au procedatu bine.

Siedintia se suspinde pre 10 minute.

La deschidere, d. N i c o l a e I o n e s c u resume discasiunile urmate intre „ilustrii omeni de statu“, cari au marturitu toti, ca au conspiratu in favorea suveranitatii nationale.

Primulu ministru a amenintiatu cu degetulu: nu dati unu votu contr'a nostra, ca-ci elu e in contr'a suveranitatii nationale.

D. A. G. G o l e s c u a laudatu pre d. I. Bratianu, voidu a-si scusa calcarea de lege comisa de d-sa.

Dar' patriotismulu nu crede d-sa ca impinge la calcarea legi, la nesocotirea voturiloru reprezentatiunii nationale.

S'a vorbitu de intielegeri intre guvernulu si majoritate spre calcarea legi votate: acést'a e una sapare a institutiuniloru nostre.

Amu decisu a pune pre moneta armele tieri: atátu e totulu! Avemu nevoia se fimu in bune relatiuni cu port'a si nu trebuiá s'o inelámu.

Oratorele vorbesce apoi a sup'ra tratatului de la 1856, prin care s'a recunoscutu autonomia tieri, si adauga: noi (camer'a) lucrámu la lumin'a dílei, ér' nu pre sub ascunsu! Cestiunea dar' e d'autonomia tieri. Trebuie se fimu gelosi, ca legea monetei se se mantiena séu — de e nevoia a se modificá — se se faca regulatu acést'a modificare, conformu constitutiunii. Nu intreba dar', cine sunt culpabili, cine compliciti. Nu recunosee in d. ministru de esterne, „omu de statu“, unu revolutiunaru pre sub ascunsu: se fia revolutiunaru pre facia, in legalitate, (risete.) Unii ridu: dar' candu vedemu pre fostulu aginte la Constantinopole venindu se ni spuna ce'a ce ni a spusu, nu vedemu ca suntemu revolutiunari legali? Nu ve spariati de cuvinte: faptele sunt totulu!...

Legalitatea constitutiunale incepe la 10 maiu si 11 iuniu 1866, candu incetase faptulu de la 11 februaru. Si faptulu monetei este ca ministrii, esindu d'in prescrierile art. X. d'in lege, au vrutu se fia mai placuti tronului!... Dsa li spune inse, ca lingusirile perdu tronurile! Acele tronuri sunt tari, cari se radfina pre dreptulu popularu, pre reprezentatiunea nationale!... Daca ministrii sunt gelosi de ce n'au fostu si de suveranitatea reprezentata prin armele tieri, singur'a suveranitate nationale? (aplause.) Toti ministrii facu promisiuni cátra poteriile straine, si spunu, ca voru se reforme cutare séu cutare lege nationale. Acést'a nu e una buna politica. S'aretámu, ca suntemu fiii unui poporu legistu, se n'avemu alta norma, de cátu ace'a d'a nu face nimicu pre ascunsu, si atunci nici unu putere nu ni va cere acte, cari se ni calce autonomia. Se fimu scumpi, d-loru, a dá Portei si poteriloru esemplu de conspirare in contr'a legiloru nostre (aplause). Ce va face dar' parlamentulu? Acést'a e cestiunea. Cestiunea in facia camerei este: una lege existe, ea se calca; atátu totulu; si nu potemu tiené sema de mesurile de modificare

ce se voru propune in urma, ca ci in sistemul constituțional nu se facu surprinderi. Propune dar', ca d. Blarembegu să faca una motiune, ca ministrii să intre in legalitate si atunci ne vomu iertă cu totii.

D. A. G. Goleșcu a scusutu pre guvernul. Pote să aiba dreptate, căci la 1868 Port'a speră concesiuni spre a aprobă actul de la 11. februaru. Nu voiesce a acuză pre nimeni, dar' vre să recunoșca toti că, intrandu in legalitate, servimul mai bine si pre principe si pre poporu! . . . (aplaude).

D. N. Blarembegu nu pote aderă la propunerea dlui N. Ionescu, căci vră să reserve cestiunea ministeriale, pentru că nu sunt numai acestea titlurile de recunoștință tierei ale acestul ministeru. Mai sunt si alte! . . . Cestiunea de facia apoi pote causă caderea motiunii, că ci ea privesce pre mai multe cabinete, si sunt aci mai multi presiedinti de cabinete, cari potu dice, că nu sunt de cătu unu carligu d'in lantiulu guvernului. S'a discutatu, daca efigia e simbolulu suveranității. D-sa nu intielege, cum pote simboliză pre una tiera unu ce asié de schimbatoru, cum sunt Domnitorii? Pre candu armele sunt mai greu de schimbatu. S'a dîsu, că toti autorii sustienu efigia ca simbolu de suveranitate. Nu e asié. D-sa se face forte a dovedî, că sunt si autori contrari si că sunt state, afara de Rusia, cu monete fără efigia. Cătu despre titlulu domnului, care s'a modificatu, elu s'a tratatu usioru. Titlulu de „Domnu alu Romanilor“ are mare importantia. Acestu titlu magulesce, de si in tiera nu sunt numai Romani. Acestu titlu apoi are altu avantaju: elu esclude ide'a dreptulu divin, de proprietate, de feudalitate si, candu se va propune schimbarea lui, va votă contr'a. Vorbindu d'agenti, n'a vrutu să-i intielega pre toti, ci numai pre d. Stratu, care a facutu si pre curierulu intre d. Olozaga si altu personagi. D. Stratu s'a ganditu mai puțin a represintă tier'a decâtu s'a ganditu a represintă alte interese.

Cu privive la conventiunea serba, n'a intielesu pre d. ministru, care n'a datu nici una explicare. Vră dar' să scia, ace'a conventiune politica s'eu comerciale, căci in discursulu regintiei Serbiei s'a dîsu frase, cari stabilescu ace'a-si politica intre noi si Serbi, doue natiuni de gente diversa, ce'a ce d-sa nu admite, si crede că in imprejurările actuale e bine si trebuie să ne inspirăm numai de politica natiunale, adica cea prescria prin testamentulu lui Stefanu celu Mare. Deplora dar', că guvernulu n'a venitu să-i depuna intreg'a corespondintia esteriore a sa, ca să se veda, ce facu agentii si ca ministerulu de esterne să nu devina una cutia de misterie, in care ochiulu parlamentului i-este interdîsu d'a penetră.

D. P. Carp u respundindu dlui Ionescu, declara că guvernulu a mantienutu bunele relatiuni cu Port'a care a radicațu objectiuni, că nu vră să permita monet'a cu efigia. Trecundu la d. Blarembegu, releva era-si calificarea dlui, că agentii sunt cersitori de decoratiuni, si apoi, că a calificatu pre d. Stratu ca curieru. Aci e obligatu a revelă acăsta cestiune, căci e una acusatune adusa dlui Stratu si una insulta a dsale. Afirmă, că totu ce au facutu agentii, a fostu emanatu de la dsa. Dlu Stratu a executatu totu cu una inteligentia ce face onore tierei. Candu eră vorb'a de resbelulu franco-prusianu, dsa a datu instructiuni de mai nainte dlui Stratu, să faca totulu spre a aduce pace (risete generale.) Nu rideti, dloru, căci ar' fi să se probati, că agentii nostri n'au nici una valoare in congresele europene. Cătu pentru conventiunea serba, ea e una conventiune de estraditiune pentru criminali nepolitici si desertori.

D. Mih. Cogalniceanu opina, că d. Blarembegu a deviatu de la cestiune. Si dsa e de parere a reveni a sup'r'a celor-alte cestiuni, dar' pentru adi să se mantiena discussiunea numai a sup'r'a monetei. In privint'a cestiunii natiunale, la 1866 am facutu ore care concesiuni, de-si constitutiunea eră precisa. De la 1866 incoace, tote guvernele au lucratu natiunale si adi nu mai e nici una contestare d'in partea Portei: potemu să batemu monet'a cu s'eu fără efigie.

Aveamu tratatulu de Parisu, cum dicea d. Ionescu. Dar' acele poteri, cari semnasera tratatulu, tote au dîsu, că Port'a aveă cuventu si că noi n'avemu dreptulu a bate moneta fără invoirea ei; astu-felu Franci'a, Austri'a si Prusi'a au refusat a ni face moneta in atelierile lor. Citește apoi una nota a ambasadorilor Prusiei si Austriei, prin care dice că batera monetei e contraria pozițiunii nostre de Statu vasalu. In facia acestora — continua d. Cogalniceanu — guvernulu, care a dobanditu tote concesiuni, nu merita decâtu lauda. Monet'a nostra nu trebuie să circule numai in tiera. Tote poteri au declaratu, că ne voru refusă monet'a, de se va face fără voi'a Portei. In privint'a titlului, dorește si dsa să se dica „Domnu alu Romanilor“, er' nu „alu Romaniei.“ Dar' si acestu titlu e politicu. Păna adi titlulu de „alu Romaniei“ nu e deplinu recunoscutu. Mai multe poteri au propusu a se face unu congresu, să schimbe acestu titlu si, spre dovedă, citește una nota a comitelui de Beust, cătra agintele s'eu d'aci privitoria la schimbarea art. I d'in conventiunea de la 1856 spre a se inlocui „Principatele unite cu titlulu de Romania.“

Se obiectă, dice d. Cogalniceanu, că si M. S. Imperatulu Austriei să se numesca Domnulu Romanilor, căci are multi Romani in statele sale. Apoi la votarea conventiunii telegrafo-postale, conventiunii pentru Prutu, etc., s'a potutu vedé de camera, că erau objectiuni asup'r'a titlului de „Romania“ si „Domnu alu Romanilor.“ Port'a trebuie menagiata. Ea e una potere mica si e gelosa de formalități, de lucruri secundarie. Ori-ce amu cerutu de la ea, amu gasitu objectiuni si formalități. Adi avemu dreptulu d'a bate moneta cum vremu, si urmandu pre d. Ionescu, amu face placerea Turciei, care vră să scape de efigia Domnului. Toti Domnii Romanilor ne-atérnati au pus efigia lor pre moneta. Chiaru daca nu toti autorii n'aru sustiené, că efigia e simbolu de suveranitate, noi trebuie totu s'o sustienemu. Venindu la cestiunea constituțională, crede, că e bine ca prefacerea să se faca prin lege. Ministerulu precedentu, candu eră să se bata moneta, a presintatu unu proiectu de lege modifcatoru legei monetei. Propune a se trece simplu la ordinea d'lei si moneta să se bata cu efigia, căci contrariulu ar' dovedî, că Camera nu scie să-i respecte suveranitatea.

Se citeșcu doue motiuni de trecere simpla la ordinea d'lei.

Fiindu 5 ore s'era, se decide a se prelunzi siediint'a.

D. Primu-ministru resume, că guvernulu a declaratu că e depusa legea pentru modifcare si că va cere unu creditu pentru moneta, cu ocașiunea carui-a cestiunea va reveni.

Se inchide discussiunea.

Se pune la votu prin scolare si siedere motiunea trecerii camerei, puru si simplu, la ordinea d'lei — in urm'a declarărilor guvernului — si presiedintele declara motiunea primita.

Siediint'a se radica la 5 ore si unu patraru s'era.

Siediint'a de luni, 23 novembre 1 70

Siediint'a se deschide la 12 si diumetate ore p. m., sub presiedint'a dlui G. Costaforu.

Sumarulu siediintei precedente s'aproba, si se citeșcu comunicatele, dupa cari presiedintele espune, că comisiunea bugetara nu s'a constituitu, sectiunile nu s'au potutu intruni spre a se constitui, că sunt apoi si alte comisiuni de alesu, si supune casulu la apretierea adunării, căci sunt in sectiuni depuse mai multe legi financiare.

D. Ionu Agariici opina, ca camera să se pre-ocupe, mai antăiu de tote, de cestiunea financiara.

Dupa diferite explicatiuni d'im partea presiedintelui, se decide a se trece in sectiuni.

Se tragu la sorti cei cinci deputati noui alesi, la ce sectiune au se luereze.

Siediint'a se radica la 12³⁰ ore.

Estr. d'in „Rom.“

VARIETATI.

* (Dlu I. Hlozanszky), colaboratore la diariulu slovacu „Slovenske Noviny“ fu citatu in 13. c. inaintea Camerei juratiloru d'in Pest'a, ca autoru alu articolului intitulatu: „Edificiulu vechiu alu Europei seruineză“, publicatu in nr. 126, de la 15 septembrie 1870, alu numitulu diariu. Fiindu că articolulu d'in cestiune este de interesu si pentru romani, estragemu d'in elu urmatoriile passagii mai importante: „Magarii, cari se radica pre dreptulu lor pseudo-istoricu, ce propriaminte nu este alta-ce decâtu una nedreptate internatională, facu d'in constitutiunea si constitutiunismulu loru masine pentru scopurile lor egoistice; pentru celelalte natiunaliități d'in Ungaria, au facutu ei d'in constitutiunea loru unu instrumentu de tortura, de unde resulta, că Ungaria nu este pentru celelalte natiunaliități nemagiară decâtu „unu conceptu geograficu“, asié, că noi nu avemu nece unu motivu d'a ne interesă de esistint'a Ungariei, ba, ce e mai multu, ne vomu nită cu manele incrucisate, cum se voru adună a sup'r'a capului ei furtunele sangerose atunci, candu cele doue mai mari rase a le Europei si-voru mesură poteri un'a contr'a altei-a.“ . . . „Este posibilu, — continua articolulu, — ba chiaru probabilu, că Ungaria va formă pentru cătu-va tempu unu punctu intermediariu intre ambele rase; inse incetu-incetu se va constitui, de la Tibiscu (Tisa) până la Marea-Négra, imperiulu dacoromanu, Dacia vechia va reintineri, si confederatiunea meridionale a slaviloru va reînflori. Era celelalte provincie, situate intre March si Tibiscu, intre Carpati si Dunare, Domnedieu si Europ'a le va cede natiunii slave d'in „Neutra Superiore.“ Da, dieu, Europ'a vechia se grabesce cătra ruinare si noi dîcem la tote aceste: Aminu!“ — Substitutulu procurorului generalu, Dlu Eduardu Makovecz, acuză pre autorulu articolului d'in cestiune, că voiesce a disolve unitatea teritoriale a diferitelor provincie supuse coronei St. Stefanu si a provocă pre locuitorii de limba

magiara ai tierei d'a nu-si impleni detorint'a loru militare si d'a nu se supune auctorităților legali, si, ilustrandu acusatune sa inca si cu processulu de presa de asemenea intielesu intentatu „Federatiunei“ si pertratatu in 29. novembre, candu Ionu Porutiu fu condamnatu, procurorulu generale roga pre jurati; ca să condamnă si pre I. Hlozanszky, ca auctor alu articolului incriminat. Acusatulu se aperă cu una resolutiune demna de barbatulu, care primesce responsabilitatea faptelor si opiniiloru sale, demonstrandu d'in litera in litera, că articolulu incriminat nu contine nimicu ilegalu, ci numai fapte adeverate. Intr'adeveru, — dice Dlu Hlozanszky in aperarea sa, — natiunile oprimate nu au nece unu motivu d'a se interesă de esistint'a Ungariei, căci a nume dorintiele juste a le Slaviloru d'in nordulu Ungariei au fostu disprețuite; era ce se atinge de Daco-Romania, acestu a este unu secretu publicu, tratatu inca si in diurnalele magiare „Pesti Napló“, „Hon“, „Századunk“, etc. Aeratoriulu acusatulu fu celebrulu avocatulu d'in Posoniu, Dr. Paulu Mudron, cunoscutu esitoriloru nostri inca d'in processulu de presa intentatu „Federatiunei“ in causa Tofaleniloru si pertratatu a dou'a ora in Tirnavia; elu demonstră cu fapte palpabile, cu legea de natiunaliitate, cu legea municipale, etc., că auctorulu articolului nu este culpabilu, căci a scrisu si a publicatu numai fapte adeverate. Cu tote aceste, convictiunea juratiloru magiari fu, că Dlu I. Hlozanszky este „culpabilu“ si tribunalulu de presa lu condamná la inchisore de 10 lune, la una multa de 500 fl., la solvirea speseloru procesuali in suma de 48 fl. 62 cr. si la solvirea speseloru de subsistintia in inchisore. Condamnatulu inisimă recursu de nullitate si, până la decisiunea Curtii de Casatiune, fu lasatu in libertate sub garanti'a avocatului Dr. P. Mudron si a redactorului Sigismundu Chörini. Solatium est . . . . . socias habuisse. . .

„Amvonulu“

foia basericesca pentru elaborate d'in sfer'a elocutiiei sacre, sub redactiunea lui Iustinu Popfiu (Oradea-Mare, Grosswardein in Ungaria), pentru an. 1871 (anulu II.), apare de doue ori pre luna, in numeri de câte doue cole, in formatu de carte mare. Va aduce totu felulu de predice de dominece, serbatori si de diverse ocașuni. Prenumeratiunea se face de odata pentru anulu intregu. Pretiulu de d'incoace de Carpati: 4 fl. v. a.; de d'incolo de Carpati: 1 galb.

Sciri electrice.

Roma, 12. Dec. Trochu a tramisu papă una scutula artificiosa cu 10,000 franci.

Londra, 12. dec. Corespundintele d'in Versailles alu diariului „Times“ raporta, că numerulu francesiloru, cari au participatu la erumperile ultime, se urca la 90,000 fetiori. — „Daily Tel.“ anuncia că, conformu sciriloru d'in Brussel'a, Prusi'a este resoluta a aneciă Luxemburgulu, si că intre Prusi'a si Rusia existe una aliantia strinsa. Totu acăsta foia anuncia d'in Constantinopolea, că Ignatiiff avă conferintia cu Ali-Pasi'a, alu carei rezultatu inse este putienu multumitoriu; că ambasadorulu anglesu de acolo observa una tientiă energica si se opune pretensiuniloru Rusiei.

Viena, 13. dec. Foiele de demanetia se esprima forte energicu contr'a procederei prusesce facia cu neutralitatea garantata a Luxemburgulu. „N. Fr. Pr.“ respinge tote argumentele rotei prusesce relative la acăsta afacere si dice, că acăsta politica este arroganta.

Berolinu, 13. dec. Scirile despre inceputulu bombardării Parisului sunt ratecite, d'in contr'a, Parisulu nu se va bombardă, dar' administratiunea armatei germane este gat'a a continua resbelulu si dupa caderea Parisului si a subjuga tota Franci'a. Armata se va intari prin transporturi noue de trupe; se facu degiă recrutari nou spre acestu scopu.

Brussel'a, 13. dec. Negotiatiunile a sup'r'a incorporarei Luxemburgulu ieu una decuzgere favorabile; nu se scie inse, daca Luxemburgulu are să devina una tiera a imperiului germanu s'eu are să devina independintă sub principelu Enricu.

Petriburgu, 13. dec. Bugetulu ministriului de resbelu pre anulu 1871 s'a normatu cu 95 milioane. — Pre line'a frata Curscu-Asovu se voru infintă inca unele statii pentru a se intensifi transportarea trenelor.

Proprietariu si editoriu **ALEXANDRU ROMANU**
Redactoru respund. interim. **IONU PORUTIU**